

noyb – European Center for Digital Rights
Goldschlagstraße 172/4/3/2
1140 Vienna
Austria

Integritetskyddsmyndigheten; 202100-0050
Box 8114, 104 20 Stockholm
Sverige

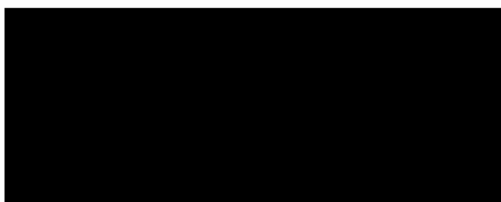
Per E-Mail: imy@imy.se

Wien, 27.02.2025

noyb Ärende-Nr:

C-094

Klagande:

Representerad under
Artikel 80(1) GDPR av:

noyb – European Center for Digital Rights
Goldschlagstraße 172/4/3/2, 1140 Vienna

Svarande:

Swedbank AB; 502017-7753
Landsvägen 40, 172 63 Sundbyberg
105 34 Stockholm
Sverige

Gällande:

Artikel 15, och 36 GDPR

KLAGOMÅL

1. REPRESENTATION

1. *noyb* – European Center for Digital Rights är en ideell förening som verkar för registrerades fri- och rättigheter med huvudkontor på Goldschlagstraße 172/4/2, 1140 Wien, Österrike, organisationsnummer ZVR: 1354838270 (hädanefter: „*noyb*“) (**Bilaga 1**).
2. *noyb* representerar den klagande under Artikel 80.1 GDPR (**Bilaga 2**).

2. BAKGRUND I MÅLET

2.1. Vad som hänt

3. Den klagande är kund till banken och har bolån hos banken. Den 16 Juli 2024 kontaktade Swedbank (den Personuppgiftsansvarige/banken) via internetbanken i syfte att få information om hur banken kommit fram till den klagandes räntesats avseende bolån.¹
4. Förfrågan besvarades först med hänvisning till att bankens formulär för tillgångsförfrågningar enbart gäller ”gdpr-förfrågningar”².
5. Efter en förklaring att ärendet gällde en ”gdpr-förfrågning”³ delgavs den klagande med en kopia av sina uppgifter utan förklaring till hur räntesatsen bestämts.⁴
6. Den klagande förklarade att frågan om räntesats ej besvarats,⁵ och fick ytterligare ett generiskt svar om att enbart ”gdpr-förfrågningar” kunde besvaras av banken.⁶ Han vände sig då till bankens Dataskyddsbud.
7. Dataskyddsbudet svarade på följande sätt *”Eftersom det automatiserade beslutet grundar sig på ditt avtal med banken finns det ingen skyldighet för oss att lämna ut mer information kring logiken utan det utgör en företagshemlighet”*.⁷

2.2. Otvistiga Rättsfakta

8. Den klagande har rörliga lån vid banken.⁸ Den information från banken avseende hur räntan sätts framgår av bilaga 17.⁹
9. Den klaganden kan lägga om sina bolån i banken utan någon intervention från en person:¹⁰

¹ Bilaga 3 (Förfrågan 2024-07-16).png

² Bilaga 4 (Svar 2024-07-17).png

³ Bilaga 5 (Förfrågan 2 2024-07-19).png

⁴ Bilaga 6 (Svar 2 2024-07-22).png, Bilaga 7 (Svarbrev Registerutdrag).pdf, Bilaga 8 (Beskrivning av registerutdrag).pdf, Bilaga 9 (Kopia av uppgifter).pdf och Bilaga 10 (Försättsblad).png

⁵ Bilaga 11 (Förtydligande 2024-07-31).png

⁶ Bilaga 12 (Svar 3 2024-08-05)

⁷ Se Bilaga 13 (Information om bolåneränta).eml för dialogen mellan den klagande och bankens dataskyddsbud

⁸ Bilaga 17 (Låneinformation).png

⁹ Bilaga 18 (ränteinformation).png

¹⁰ Bilaga 14 (Ränteläget 2024-11-08)

2. Välj bindningstid

1

Vi saknar en aktuell värdering på din bostad

Bostadens värde är en av de faktorer som kan påverka din ränterabatt (avvikelse). Om du inte vet det aktuella värdet kan du kontakta Fastighetsbyrån för att få hjälp med en värdering. Har du nyligen fått din bostad värderad kan du kontakta oss.

Bindningstid	Listränta	Individuell ränta
Nuvarande		
☒ 3 månader (rörlig ränta)	5,240 %	4,750 %
Andra bindningstider		
☐ ca 1 år	3,740 %	3,410 %
☐ ca 2 år	3,490 %	3,170 %
☐ ca 3 år	3,490 %	3,230 %
☐ ca 4 år	3,490 %	3,230 %
☐ ca 5 år	3,540 %	3,280 %
☐ ca 6 år	3,640 %	3,380 %

✓ Visa fler

10. Att bolån beslutas om på automatisk väg framgår även av bankens personuppgiftspolicy,¹¹ och således den typ av beslut som avses i Artikel 22(1) GDPR.
11. Banken är inte förhindrad från att fatta denna typ av beslut då beslutet grundar sig på ett avtal mellan den klagande och banken.

3. KLAGOMÅLETS GRUNDER

3.1. Yrkande

12. Genom att inte ge den registrerade en förklaring till hur de kommit fram till hans bolåneränta har banken brutit i sin informationsplikt enligt Artikel 15(1)(h) i GDPR.
13. Om förvägrandet av information till den enskilde kan motiveras på det sätt som den personuppgiftsansvarige hävdar så har de brutit i sin skyldighet att begära förhandssamråd med tillsynsmyndigheten enligt Artikel 36 GDPR.

¹¹ Se sida 7 i Bilaga 15 (Personuppgiftspolicy Swedbank): "Swedbank fattar beslut enbart på automatiserad behandling, inbegripet profilering, i kreditgivningsprocessen."

3.2. Artikel 15(1)(h)

3.2.1. Företagshemligheter

14. Avgörande för huruvida banken brustit i sin skyldighet att bereda den registrerade tillgång enligt Artikel 15(1)(h) är om logiken bakom bolåneränta är att se som en företagshemlighet eller ej. Då banken behöver bereda den klagande tillgång om logiken ej är en företagshemlighet.
15. Definitionen av företagshemlighet i Svensk rätt står att finna i 2 § Lag (2018:558) om företagshemligheter.¹² Där framgår det att en uppgift enbart kan vara en företagshemlighet om röjandet av uppgiften är ägnad att medföra skada i konkurrenshänseende.
16. Om uppgiften redan är röjd eller om den ska vara allmänt tillgänglig kan således ingen skada i konkurrenshänseende konstateras. Uppgiften är i dessa fall inte en företagshemlighet.
17. Ekvationen för hur bolåneränta ska beräknas, finns i bolånedirektivet och ser ut såhär:¹³

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1 + X)^{-S_l}$$

18. X är den effektiva räntan.
19. Information om vad som ligger bakom X, eller den effektiva räntan, står även den att finna i lag. Närmare bestämt 9 a § av konsumentkreditlagen, där det framgår att banken ska lämna information till låntagaren enligt det "standardiserade EU-faktabladet" (faktabladet). Detta faktablad finns att läsa i bolånedirektivet bilaga II.
20. Några nyckeldata som banken ska informera sina låntagare om är följande:
 - Om lånet bygger på en referensränta "*en procentsats som anger kreditgivarens risk för räntespread*"¹⁴
 - Om lånet är rörligt "*de antaganden som använts för att beräkna den effektiva räntan*"¹⁵
 - I alla fall "*andra komponenter i den effektiva räntan*"¹⁶
21. Banken, precis som andra banker, får antas följa riksbankens styrränta vid bedömning av sina bolåneräntor till kunder.¹⁷ Lånet är som tidigare nämnts rörligt. Således ska banken

¹² https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2018558-om-foretagshemligheter_sfs-2018-558/

¹³ Se del I av bilaga I till bolånedirektivet <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014L0017-20231230>

¹⁴ Se Bolånedirektivet bilaga II.

¹⁵ Se Bolånedirektivet bilaga II.

¹⁶ Se Bolånedirektivet bilaga II.

informera den klagande om bland annat dessa tre typer av information inför tecknande av avtal. Logiken till beslutet som ligger till grund för bolåneräntan ska således redan vara röjd i förhållande till den klagande.

22. Logiken kan därför inte vara en företagshemlighet.
23. Om det finns aspekter i logiken bakom beslutet som på något sätt inte utgör kreditgivarens risk, antaganden som gjorts vid beräkningen eller andra komponenter i den effektiva räntan och således inte omfattas av bankens lagstadgade informationsskyldighet är det upp till dem att visa att så är fallet.
24. I och med att syftet med artikel 15 är att verifiera lagligheten i behandling som utförs hos den personuppgiftsansvarige,¹⁸ är det av särskild vikt att den enskilde får tillgång till logiken bakom en automatiserad personuppgiftsbehandling när logiken, som i detta fall, är lagstadgad.
25. Om det skulle föreligga ett hinder att delge den klagande information med hänvisning till att informationen i fråga är en företagshemlighet måste Banken visa att så är fallet enligt artikel 5(2) i GDPR samt redogöra för proportionaliteten bakom denna begränsning av den enskildes rättigheter enligt artikel 52 i Stadgan.

3.2.2. *Relationen mellan 15(1)(h) och 22*

26. Artikel 22(1) GDPR innebär ett förbud mot automatiserat beslutsfattande.¹⁹ Att banken och den klagande ingått ett avtal som leder till ett undantag från detta förbud enligt Artikel 22(2)(a) GDPR är ostridigt.
27. Om undantag från förbudet i Artikel 22(1) GDPR också leder till undantag från Artikel 15(1)(h) så kan rätten till information enligt Artikel 15(1)(h) enbart aktualiseras när behandlingen är förbjuden. Detta kan knappast varit lagstiftarens intention.
28. Det framgår vidare från Artikel 22(3) GDPR att den personuppgiftsansvarige i fall som detta har en skyldighet att genomföra lämpliga åtgärder för att säkerställa den registrerades rättigheter, friheter och rättsliga intressen. Rätten till personlig kontakt och möjligheten till att uttrycka sin åsikt och bestrida beslutet nämns särskilt.
29. Hur ska den registrerade kunna uttrycka sin bestrida ett beslut om hen varken förstår eller får insyn i grunderna för beslutet?
30. Det enkla svaret är att det i princip blir omöjligt, eftersom den registrerade då inte kan förklara på vilka grunder hens invändningar vilar på. Rätten till insyn till grunderna för beslutet, eller logiken, eller vad man nu vill kalla det, finns därmed redan inpräntad i samma artikel som tillåter beslutsfattandet i fråga.

¹⁷ Jfr bankens beskrivning av styrränta på denna sida: <https://www.swedbank.se/privat/livet/hallbar-ekonomi/varfor-ska-man-bry-sig-om-styrrantan.html> (2024-12-09)

¹⁸ Jfr bland annat Mål C-579/21 (Pankki) stycke 56.

¹⁹ Jfr Mål C-634/21 (SHUFA) stycke 52.

31. Att ett avtal föreligger mellan banken och den enskilde enligt Artikel 22(2), innebär således inte att rätten till information enligt 15(1)(h) försvinner, utan enbart att den presumtiva rätten att inte vara föremål för ett automatiskt beslut inte föreligger.²⁰

3.3. Artikel 36

32. Om den personuppgiftsansvarige menar att information om behandlingen inte kan lämnas ut till den registrerade, med hänvisning till röjande risken för röjande av företagshemligheter, så måste behandlingens natur vara en sådan som avses i artikel 35 av GDPR.

33. Grundkravet för att artikel 35 ska vara tillämplig är att personuppgiftsbehandlingen i fråga på grund av sin natur sannolikt leder till hög risk för enskildas fri- och rättigheter. I förevarande fall har den personuppgiftsansvarige konstaterat att rätten till tillgång inte kan tillmötesgå den registrerade, detta i direkt konflikt med artikel 8 i Stadgan. Det måste därför antas att naturen av personuppgiftsbehandlingen i fråga är en sådan som sannolikt leder till hög risk för enskildas fri- och rättigheter.

34. Eftersom risken att döma av bankens dialog med den klagande inte förebyggts efter genomförd konsekvensbedömning (om en sådan genomförts) så har det ålegat banken att begära förhandssamråd med tillsynsmyndigheten.²¹

35. IMY har bekräftat att banken aldrig begärt förhandssamråd.²²

36. Således har banken brutit i sin skyldighet att föra dialog med tillsynsmyndigheten inför behandling som innebär hög risk för enskildas fri och rättigheter.

4. ANSÖKAN OCH UPPMANING

4.1. Ansökan om tillsyn

37. Den klagande begär att IMY undersöker huruvida rätten till tillgång har tillgodosetts på ett adekvat sätt av banken. I enlighet med myndighetens befogenheter enligt artikel 58(1) i GDPR och skyldighet enligt klargöranden från EU-domstolens avgörande i mål C-768/21 stycke 32.

4.2. Korrigerande åtgärder

38. För att säkerställa att den klagande åtnjuter effektivt skydd för sina fri- och rättigheter föreslår den enskilde att IMY förelägger banken att delge hen full tillgång till logiken till beslutsfattandet bakom den klagandes bolåneränta, samt en förklaring till denna logik. I enlighet med artikel 58(2)(c) GDPR.

²⁰ Jfr Mål C-634/21 (SHUFA) stycke 52.

²¹ Jfr Generaladvokatens resonemang i Mål C-203/22 stycke 94.

²² Bilaga 16 (SV Förhandssamråd)

39. Den klagande föreslår även att IMY förelägger banken att upprätta rutiner för att på ett adekvat sätt tillgodose tillgångsfrågningar av denna typ i framtiden. I enlighet med artikel 58(2)(d) GDPR.

40. Om IMY är av uppfattningen att uppgifterna i fråga är företagshemligheter och således berättigar undantag från artikel 15(1)(h) så menar klaganden att det är nödvändigt att IMY förelägger banken att begära förhandssamråd för denna behandling.

4.3. Förslag att besluta om sanktionsavgift

41. I det fall att IMY konstaterar att reglerna i GDPR överträdits av banken föreslår den klagande att IMY beslutat att påföra en lämplig administrativ sanktionsavgift mot banken.²³ Enligt bankens befogenheter i artikel 58(2)(i) och artikel 83 GDPR.

5. KONTAKT

42. Kommunikation mellan *noyb* och IMY inom ramen för detta ärende kan ske via e-postadressen [REDACTED] med hänvisning till **Ärendnr C094** eller via telefonnumme [REDACTED]

²³ Jfr EU-domstolens avgörande i mål C-768/21 stycke 40